

Lauksaimniecība, klimata politika un pārtikas drošība

Vai pastāv PRETRUNAS?

Lauksaimniecība un klimata pārmaiņas ir cieši saistītas ar valsts pārtikas drošību un neatkarību. Rodas būtisks jautājums – vai Latvijas klimata mērķi nav pretrunā ar spēju nodrošināt iedzīvotājus ar pārtiku, īpaši krīzes situācijās, piemēram, ja, līdzīgi kā *Covid-19* laikā, tiek slēgtas valstu robežas.

No vienas puses, lauksaimniecība ir viens no būtiskākajiem siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju avotiem. Īpaši šajā ziņā izceļas lopkopība, jo liellopi ir nozīmīgi metāna (CH₄) ražotāji. No otras puses, importētās pārtikas klimata *pēda* Latvijā tiek uzskaitīta minimāli, jo lielākoties ar tās ražošanu, iepakojšanu un transportēšanu saistīto emisiju *efekts* rodas ārpus Latvijas teritorijas. Tādēļ, raugoties šauri no Latvijas klimata mērķu izpildes viedokļa, var šķist, ka imports ir izdevīgāks risinājums. Taču globālā mērogā vietējā ražošana atstāj mazāku negatīvo ietekmi uz vidi,

un pārmērīga paļaušanās uz importu palielina riskus pārtikas drošībai un lauku ekonomikas noturībai.

Vienlaikus klimata pārmaiņas pašas par sevi rada būtiskus izaicinājumus lauksaimniecībai. Jautājums par to, vai Latvija spēj sevi nodrošināt ar pārtiku tā dēvētajā X stundā, kļūst īpaši aktuāls, ņemot vērā pieņēmumu, ka Latvijas ražotāji šobrīd, visticamāk, nespēj pilnīgi nodrošināt pārtikas neatkarību, ja tiktu traucētas piegādes no ārvalstīm.

VISS PAŠU ROKĀS

Klimata un enerģētikas ministrijas Klimata politikas departamentā *Likumam un Taisnībai* uzsvēra, ka klimata mērķu izpildes plānošana un

ieviešana ir pašas Latvijas ziņā un tā jāiesteno atbilstoši nacionālajām interesēm, tostarp pārtikas drošībai. Galvenais uzdevums lauksaimniecībā ir attīstīt nozari tā, lai tā būtu gan klimatnoturīga nākotnes klimata pārmaiņu apstākļos, gan konkurētspējīga.

Klimatnoturības nozīme kļūst arvien acīmredzamāka. Paši lauksaimnieki pēdējos trīs gadus pēc kārtas raksturojuši kā sliktus, ar ievērojamiem zaudējumiem vairākās nozarēs. Tie saistīti ar ekstrēmām, taču arvien prognozējamākiem laikapstākļiem, kas ietekmē ražas kvalitāti, apjomu un lauksaimniecības ienesīgumu. Tādēļ nerēķināšanās ar klimata pārmaiņām pati par sevi ir būtisks risks pārtikas drošībai.

